

การสร้างหลักสูตรสำหรับปรับพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา โดยใช้หลักไตรสิกขาของพระพุทธศาสนา*
THE CURRICULUM MAKING FOR STUDENT ADJUSTMENT OF THE STUDENTS IN THE
GENERAL EDUCATION SECTION OF PHRAPARIYATTIDHAMMA SCHOOLS USING
THE BUDDHIST THREEFOLDMETHODS OF LEARNING

พระครูพิศิษฐ์ธรรมนิเทศ¹, พระมหาสายัณห์ วงศ์สุรินทร์²,

จรี สายจันเจียม³, สำราญ ศรีคำมูล⁴

Phrakhu Pisitthammanites¹, Phramaha Sayan Vongsurin²,

Juree Saijunjam³, Samran Srikammoon⁴

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย^{1,2,3,4}

Mahamakut Buddhist University, Thailand.^{1,2,3,4}

Email : chanthapromc@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม 2) เพื่อสร้างหลักสูตรสำหรับปรับพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม 3) เพื่อประเมินหลักสูตรสำหรับปรับพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม 4) เพื่อจัดทำคู่มือหลักสูตรสำหรับปรับพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้หลักไตรสิกขาของพระพุทธศาสนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และเจ้าหน้าที่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 จำนวน 173 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. พฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้หลักไตรสิกขาของพระพุทธศาสนา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2. การสร้างหลักสูตรประกอบด้วย ศิล(ศีลสิกขา) สมาธิ(สมาธิสิกขา) ปัญญา(ปัญญาสิกขา) 3. รูปแบบของหลักสูตรโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 4. คู่มือการปรับพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้หลักไตรสิกขาของพระพุทธศาสนา ได้ดำเนินการตามหลักการและเหตุผลวัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย วิธีการดำเนินงาน สถานที่ดำเนินการ ระยะเวลา การอบรมที่มหาวิทยาลัย ผลที่คาดว่าจะได้รับ การติดตามและการประเมินผล สารสำคัญของหลักสูตรสำหรับปรับพฤติกรรม

ของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้หลักไตรสิกขาของพระพุทธศาสนา กำหนดการรายละเอียดของฐานที่ได้กำหนดไว้

คำสำคัญ : 1. การสร้างหลักสูตร 2. การปรับพฤติกรรม 3. หลักไตรสิกขา

ABSTRACT

The objectives of the research article were 1) to study about the behavior of the students studying in the general education section of Phra Pariyattidhamma School, 2) to create the curriculum to adjust the behavior of the students studying in the general education section of Phra Pariyattidhamma School, 3) to evaluate the curriculum to adjust the behavior of the students studying in the general education section of Phra Pariyattidhamma School using Buddhist Threefold Training (Traisikkha), and 4) to make a curriculum handout to adjust the behavior of the students studying in the general education section of PhraPariyattidhamma School using Buddhist Threefold Training (Traisikkha). The research sample consisted of 173 administrators, teachers, and staff working in the general education section of Phra Pariyattidhamma School in group 3. The research instrument was a questionnaire. The statistics used for the data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation.

The research results revealed that: 1. The behavior of the students studying in the general education section of PhraPariyattidhamma School using Buddhist Threefold Training (Traisikkha) was overall in a moderate level. 2. The curriculum creation consisted of ‘Percepts or Silasikkha’, ‘Doing Meditation or Samathisikkha’, and ‘Wisdom or Panyasikkha’. 3. The curriculum pattern was overall in a high and suitable level. 4. The handout for the adjustment of the behavior of the students studying in the general education section of PhraPariyattidhamma School using Buddhist Threefold Training (Traisikkha) based on the rational criterion, objectives, target group, procedures, venues, duration of the training, training staff, expected outcomes, monitoring and evaluation processes. The main focus of the curriculum to adjust the behavior of the students studying in the general education section of PhraPariyattidhamma School using Buddhist Threefold Training (Traisikkha) was mentioned in the set basements.

Keywords : 1. The Curriculum Creation 2. The Adjustment of the Behavior 3. Threefold Training (Traisikkha)

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จัดตั้งขึ้นเนื่องมาจากการจัดตั้งโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษาและบาลีวิสามัญศึกษาของมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเปิดดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ.2432 และ พ.ศ.2489 ตามลำดับ ต่อมามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้จัดแผนกมัธยมศึกษาขึ้น เรียกว่า “โรงเรียนบาลีมัธยมศึกษา” เมื่อโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษาได้แพร่หลายออกไป ทางคณะสงฆ์โดยองค์กรศึกษา จึงได้กำหนดให้เรียกโรงเรียนประเภทนี้ว่า “โรงเรียนบาลีวิสามัญศึกษาสำหรับนักเรียน” โดยสังฆมนตรี จากนั้นกระทรวงศึกษาธิการได้ออกเป็นระเบียบกระทรวงศึกษาธิการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 ต่อมาปี พ.ศ. 2507 ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลีขึ้นใหม่ เรียกว่า “บาลีศึกษาสามัญและปริยัติศึกษา” พร้อมทั้งยกเลิกระเบียบสังฆมนตรีว่าด้วยการศึกษาของโรงเรียนบาลีวิสามัญศึกษาสำหรับนักเรียน ต่อมาพิจารณาเห็นว่า การศึกษาทางโลกเจริญ ก้าวหน้ามากขึ้น ตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของโลก จึงเห็นควรให้มีโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาขึ้น เพื่อให้ผู้ศึกษาได้บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ทั้งทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไป จึงได้มีระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม พุทธศักราช 2514 รongรับ และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช 2535 ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบัน (วิชัย ธรรมเจริญ, 2541)

ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2535 (วิชัย ธรรมเจริญ, 2541) ได้กล่าวถึงกระทรวงศึกษาธิการว่า ได้กำหนดว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นในวัด หรือที่ธรณีสงฆ์หรือที่ดินของมูลนิธิทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาจะจัดตั้งขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ และด้วยความเห็นชอบของประธานสภาการศึกษาสงฆ์ โรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (เดิมกรมการศาสนา) จะให้การสนับสนุนเป็นเงินอุดหนุนตามกำลังงบประมาณ และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากำหนดเป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้การศึกษารอบร้อมแก่เยาวชนชายที่เข้าไปบวชในพระพุทธศาสนา โดยใช้หลักธรรมคำสอนแห่งพระพุทธศาสนาเป็นหลักสูตรการอบรมเพื่อให้ผู้ได้รับการอบรมมีศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม สมกับที่ประเทศไทยเป็นเมืองแห่งพระพุทธศาสนาปัจจุบันมีการศึกษาสงฆ์มีอยู่ 3 แผนก ได้แก่ แผนกธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญศึกษา แผนกธรรม และแผนกบาลีนั้นเป็นการจัดการศึกษาเฉพาะด้านหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาล้วนๆ ไม่มีวิชาสามัญศึกษาเข้าไปปะปน ส่วนแผนกสามัญศึกษานั้นเป็นการจัดการศึกษาที่ผสมผสานกันทั้งหลักสูตรแผนกธรรม แผนกบาลี และหลักสูตรสามัญศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการเข้าด้วยกัน แต่หลักสูตรแผนกธรรม-บาลีไม่เข้มข้นมากนัก แต่ก็

ยังมีเนื้อหามากกว่าวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จึงเป็นหลักสูตรที่เหมาะสมกับเยาวชนยุคปัจจุบัน เพราะสามารถบูรณาการนำเอาการศึกษาสงฆ์ทั้ง 3 แผนกมาหลอมเป็นหนึ่งเดียว ซึ่งเป็นการศึกษาแผนกเดียวที่ทุกคนยอมรับว่า เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของคณะสงฆ์ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

การสร้างหลักสูตรจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาคนและประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า ประเทศใดมีหลักสูตรที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ ประเทศนั้นคนย่อมมีคุณภาพ สอดคล้องกับ ขวลิขู กัมแพง (2551) ได้กล่าวว่า หลักสูตรเปรียบเหมือนหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาระดับใดหรือประเภทใดจะขาดหลักสูตรไม่ได้ เพราะหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดแนวทางทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดอนาคตทางการศึกษาของสังคมนั้นๆ หรืออาจกล่าวอีกนัยว่า หลักสูตรเป็นเครื่องชี้แนวทางในการจัดความรู้และประสบการณ์ให้กับผู้เรียน ซึ่งครูหรือผู้อบรมจะต้องปฏิบัติตามให้ผู้เรียนได้รับการจัดการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายหรือมีมาตรฐานเดียวกัน หลักสูตรจึงเป็นเครื่องชี้แนวทางถึงความเจริญของประเทศ ประเทศใดที่มีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย และมีประสิทธิภาพย่อมนำไปสู่คุณภาพของคนในประเทศนั้น และ ประสาท เนิ่งเฉลิม(2554) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรว่า หลักสูตรกลายเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียน การสอนเป็นอย่างยิ่ง หากไม่มีหลักสูตรแล้วก็เหมือนกับครูผู้สอนขาดทิศทางในการจัดการเรียน การสอน ซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางของการจัดการศึกษาที่ต้องการผลิตคนให้มีคุณภาพตามความต้องการ ของประเทศ ดังเช่นที่มนุษย์ทุกคนได้รับการพัฒนาหลักสูตรชีวิตตั้งแต่แรกเกิดโดยผู้ปกครองกำหนด และวางแผนสำหรับชีวิตของลูกอย่างเป็นระบบก่อนการตั้งครุกรรม การเลี้ยงดู การอบรมบ่มนิสัย และ พัฒนามาสู่ฐานคิดของการจัดการเรียนรู้ผ่านหลักสูตรการศึกษาของระบบโรงเรียน ดังนั้น การให้ การศึกษาไม่ว่าจะเป็นการให้การศึกษาทั้งในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน จำเป็นต้องให้มีการกำหนดหลักสูตรขึ้น

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมองเห็นความสำคัญของหลักสูตร จึงสนใจที่จะสร้างหลักสูตรการปรับพฤติกรรมนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้หลักไตรสิกขาของพระพุทธศาสนา จะช่วยพัฒนาหรือปรับพฤติกรรมของผู้เรียนได้และสามารถ ปลุกฝังส่งเสริมคุณธรรมให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนและก่อให้เกิดแนวทางสำหรับการพัฒนาโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพ เจริญรุ่งเรืองและความดีงาม พร้อมทั้ง สามารถเป็นแบบอย่างให้โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาทั่วประเทศนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้หลักไตรสิกขาของพระพุทธศาสนา

2.2 เพื่อสร้างหลักสูตรสำหรับปรับพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้หลักไตรสิกขาของพระพุทธศาสนา

2.3 เพื่อประเมินหลักสูตรสำหรับปรับพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้หลักไตรสิกขาของพระพุทธศาสนา

2.4 เพื่อจัดทำคู่มือหลักสูตรสำหรับปรับพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้หลักไตรสิกขาของพระพุทธศาสนา

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบระดับพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้หลักไตรสิกขาของพระพุทธศาสนา

3.2 ได้คู่มือหลักสูตรสำหรับปรับพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้หลักไตรสิกขาของพระพุทธศาสนา

3.3 เป็นข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่สนใจ นำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนในการปรับตัวและเพื่อประโยชน์ในการศึกษาแนวทางพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสร้างหลักสูตรสำหรับปรับพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้หลักไตรสิกขาของพระพุทธศาสนา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และเจ้าหน้าที่โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 3 ทั้งหมด 21 โรงเรียน จำนวน 304 รูป/คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และเจ้าหน้าที่โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 3 จำนวน 173 รูป/คน โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางสำเร็จ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2551) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท(Likert) ซึ่งมี 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนก(r) ตั้งแต่ 0.61 ถึง 0.84 ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา(Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการสร้างเครื่องมือ การวิจัย ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1)ร่างเครื่องมือ โดยกำหนดประเด็นของวัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อมกับศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2)นำสาระความรู้ที่ได้จากการศึกษาเอกสารและจากการสนทนากับผู้รู้(key Informants) มาสร้างเป็นประเด็นคำถามในเครื่องมือให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ 3)นำเครื่องมือที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของ

เนื้อหา ตลอดจนสำนวนภาษาที่ใช้ 4) แกะไขเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์ เพื่อให้ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเสนอผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 ทั้งหมด 21 โรงเรียน 2) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยคณะผู้วิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ พร้อมนำกลับคืนมาทั้งหมด การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ในวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ จากการสัมภาษณ์รายบุคคล จำนวน 25 รูป/คน มาตรวจสอบความถูกต้องแบบสามเส้า(Triangulation) แล้วนำมาจัดเป็นหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้เป็นแนวทางเป็นการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) การวิเคราะห์โดยจำแนกข้อมูล คือ จำแนกข้อมูลเป็นชนิดต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย 2) การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบการบรรยายเนื้อหาในแต่ละประเด็นของข้อคำถาม และดำเนินการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละประเด็นในลักษณะขององค์ความรู้ใหม่โดยการใช้วิธีการอธิบายความในเชิงพรรณนาวิเคราะห์

5. ผลการวิจัย

5.1 พฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้หลักไตรสิกขาของพระพุทธศาสนา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ พฤติกรรมศีลอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ พฤติกรรมด้านจิตใจอยู่ในระดับปานกลาง และน้อยสุดคือ พฤติกรรมด้านปัญญาอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏ ดังนี้

5.1.1 พฤติกรรมด้านศีล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นักเรียนเป็นคนที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติดและของมีเงินเมา อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนพระปริยัติธรรมอย่างเคร่งครัดด้วยดีเสมอมา อยู่ในระดับมาก และน้อยสุดคือ นักเรียนเตรียมความพร้อมในด้านร่างกายและจิตใจเพื่อเป็นแนวทางในการเรียนเสมออยู่ในระดับปานกลาง

5.1.2 พฤติกรรมด้านสมาธิ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นักเรียนมีความขยันอดทน และเอาใจใส่ในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ นักเรียนทำหน้าที่ด้วยความตั้งใจมุ่งมั่นรับผิดชอบในงานที่ได้รับ

มอบหมายอยู่ในระดับมาก และน้อยสุดคือ นักเรียนช่วยเหลือผู้อื่นหรือเพื่อนๆ ที่ได้รับความเดือดร้อนตามความสามารถอยู่ในระดับปานกลาง

5.1.3 พฤติกรรมด้านปัญญา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นักเรียนรู้เข้าใจเข้าถึงเท่าทันความจริงของตนเองในการทำงาน โดยใช้หลักของเหตุผลอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ หลักปัญญา ในคำสอนทางพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับปานกลาง และน้อยสุดคือ นักเรียนสามารถแก้ไขปัญหา ในการปฏิบัติหน้าที่โดยความรู้เท่าทันกับ สภาพในปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง

5.2 การสร้างหลักสูตรสำหรับปรับพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้หลักไตรสิกขาของพระพุทธศาสนาได้นำผลการวิจัยจากการศึกษาตอนที่ 2 มาร่างรูปแบบ(Model) การสร้างหลักสูตรสำหรับปรับพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้หลักไตรสิกขาของพระพุทธศาสนาตามขั้นตอนสรุปวิเคราะห์ที่ได้ตั้งนี้ โครงสร้างหลักสูตรสำหรับปรับพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้หลักไตรสิกขาของพระพุทธศาสนา นำไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลเข้าสู่การสร้างหลักสูตรสำหรับปรับพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้หลักไตรสิกขาของพระพุทธศาสนา และเสนอแนะการสร้างหลักสูตรประกอบด้วย ศีล(ศีลสิกขา) สมาธิ(สมาธิสิกขา) ปัญญา(ปัญญาสิกขา)เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการสร้างหลักสูตรสำหรับปรับพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง เพื่อปรับพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

5.3 ผลการประเมินการสร้างหลักสูตรสำหรับปรับพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้หลักไตรสิกขาของพระพุทธศาสนาพบว่า รูปแบบของหลักสูตรโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านความถูกต้อง ด้านความเป็นไปได้ ด้านอรรถประโยชน์ และด้านความเหมาะสมตามลำดับ

5.4 คู่มือการปรับพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้หลักไตรสิกขาของพระพุทธศาสนา ได้ดำเนินการตาม หลักการและเหตุผลวัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมายวิธีการดำเนินงานสถานที่ดำเนินการระยะเวลาการอบรมที่มหาวิทยาลัย ผลที่คาดว่าจะได้รับการติดตามและการประเมินผลสาระสำคัญของหลักสูตรสำหรับปรับพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้หลักไตรสิกขาของพระพุทธศาสนา กำหนดการรายละเอียดของฐานที่ได้กำหนดไว้

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 การศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้หลักไตรสิกขาของพระพุทธศาสนา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ พฤติกรรมศีลอยู่ในระดับมาก รองลงมา พฤติกรรมด้านจิตใจอยู่ในระดับปานกลาง และน้อยสุดพฤติกรรมด้านปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูสมุห์พิชัญ เสนามนตรี (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนวิถิปุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนวิถิปุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของพระนฤพล โถวสกุล (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่องผลของการให้คำปรึกษากลุ่มที่มีต่อการปรับตัวของสามเณร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าคะแนนการปรับตัวของสามเณรนักเรียนกลุ่มทดลอง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสมชายศรีเลิศ (2544 : 143-146) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของสามเณรชาวเขาศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์.เมืองจ.เชียงใหม่ ผลการศึกษาโดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ คือ การปรับตัวด้านร่างกาย การปรับตัวด้านอารมณ์ การปรับตัวด้านสังคม และการปรับตัวด้านสติปัญญา การปรับตัวด้านร่างกายของสามเณรเกี่ยวกับเรื่องสามเณรสามารถรักษาข้อวัตรปฏิบัติต่างๆ เช่นการทำวัตรสวดมนต์เป็นต้นได้มีการปรับตัวอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือสามเณรที่อยู่ในสิ่งที่แวดล้อมถูกสุขลักษณะที่มีการปรับตัวอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องมาจากพฤติกรรมของนักเรียน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้หลักไตรสิกขาของพระพุทธศาสนา โดยสารเณรเป็นผู้ทรงศีล ซึ่งจะมีพฤติกรรมอันดีงานเป็นพื้นฐาน สอดคล้องกับแนวคิดของสุมน อมรวิวัฒน์ (2530) ได้กล่าวถึงกระบวนการศึกษาเพื่อฝึกอบรมและพัฒนามนุษย์ตามหลักไตรสิกขา ดังนี้ 1) ผู้ที่ศึกษาตามกระบวนการศึกษาของหลักไตรสิกขา ต้องปฏิบัติฝึกหัดอบรมตนด้วยตนเอง ศีล สมาธิ และปัญญา 2) เรื่องจากศีล สมาธิ ปัญญา เป็นระบบการฝึกหัดอบรมที่ต้องสามารถละสิ่งที่ควรละและเจริญสิ่งที่ควรเจริญ 3) การฝึกหัดอบรมตนตามหลักไตรสิกขา เป็นการฝึกหัดอบรมตนที่เป็นขั้นตอน 4) การฝึกหัดอบรมตนตามหลักไตรสิกขานั้นเป็นการพัฒนามนุษย์ทางร่างกาย วาจา ความคิด จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เป็นการพัฒนาที่กว้างและลึกมากกว่าการศึกษาที่เราเข้าใจโดยทั่วไป 5) การฝึกหัดอบรมตามหลักไตรสิกขาเป็นกระบวนการศึกษาที่มีลักษณะบูรณาการและปัจจัยที่ว่า มีลักษณะบูรณาการนั้น เพราะองค์ประกอบทุกองค์ประกอบ คือ ศีล สมาธิ ปัญญาและมรรคมีองค์แปดซึ่งเป็นวิธีการประพจน์เพื่อบรรลุจุดประสงค์สูงสุดนั้นมีลักษณะที่ผสมกลมกลืนอย่างได้

สัดส่วนสมดุลกัน มีความสอดคล้องรองรับกันทั้งในด้านที่ต้องละเว้นและในด้านที่เจริญยากที่จะแยกออกอย่างโดดเดี่ยวและไม่สามารถตัดองค์ประกอบข้อใดทิ้งไปได้

6.2 ผลการประเมินหลักสูตรสำหรับปรับพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้หลักไตรสิกขาของพระพุทธศาสนา ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อหลักสูตร โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้วิจัยได้สร้างหลักสูตรสำหรับปรับพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 3 โดยใช้หลักไตรสิกขาของพระพุทธศาสนา โดยใช้กระบวนการวิจัยอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนของการพัฒนารูปแบบตามระเบียบวิธีวิจัยการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) สอดคล้องกับแนวคิดของ สุนีย์ ภูพันธ์ (2546) ได้เสนอหลักในการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องมีผู้นำที่เชี่ยวชาญและมีความสามารถในงานพัฒนาหลักสูตรเป็นอย่างดี 2) การพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือและการประสานงานอย่างดีจากบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับ 3) การพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องมีการดำเนินงานเป็นระเบียบแบบแผนต่อเนื่องกันไปเริ่มตั้งแต่การวางจุดมุ่งหมายในการพัฒนาหลักสูตรนั้นจนถึงการประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรในการดำเนินงานจะต้องคำนึงถึงจุดเริ่มต้นในการเปลี่ยนแปลงว่าการพัฒนาหลักสูตรจะเริ่มที่จุดใดจะเป็นการพัฒนาส่วนย่อยหรือการพัฒนาทั้งระบบ และจะดำเนินการอย่างไรในขั้นตอนต่อไป สิ่งเหล่านี้จะต้องมีการร่วมมือกันพิจารณาอย่างรอบคอบ และดำเนินการอย่างมีระเบียบแบบแผนทีละขั้นตอน 4) การพัฒนาหลักสูตรจะต้องรวมถึงผลงานต่างๆ ทางด้านหลักสูตรที่ได้สร้างขึ้นใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นเอกสารหลักสูตร เนื้อหาวิชาการทำการทดสอบหลักสูตรการนำหลักสูตรไปใช้หรือการจัดการเรียนการสอน 5) การพัฒนาหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ จะต้องมีการฝึกอบรมครูประจำการให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรใหม่ ความคิดใหม่แนวทางการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่ 6) การพัฒนาหลักสูตรจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ในด้านการพัฒนาจิตใจและทัศนคติของผู้เรียนด้วย

7. องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยการศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้หลักไตรสิกขาของพระพุทธศาสนา ได้แก่ ด้านศีล: การปรับพฤติกรรมศีลอยู่ในระดับมาก รองลงมา ด้านสมาธิ: การปรับพฤติกรรมด้านจิตใจอยู่ในระดับปานกลาง และน้อยสุด ด้านปัญญา : การปรับพฤติกรรมด้านปัญญา ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 พุทธศักรรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้หลักไตรสิกขา

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 การนำหลักไตรสิกขามาปรับพุทธศักรรรมเป็นการสร้างพุทธศักรรรมที่เหมาะสมโดยการให้การเสริมแรงที่มีอำนาจเหนือกว่าตัวเสริมแรงของพุทธศักรรรมที่เป็นปัญหา เพื่อให้บุคคล กระทำพุทธศักรรรมที่เหมาะสมนั้นมากขึ้น และลดพุทธศักรรรมที่เป็นปัญหานั้นลง

8.1.2 ไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นกระบวนการปฏิบัติ หรือกระบวนการพัฒนา 3 ด้าน คือ ศีล เป็นหลักการพัฒนาระดับความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคม สมาธิ เป็นหลักการพัฒนาจิตใจให้มีสมรรถภาพและประสิทธิภาพในการคิดพิจารณาตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำการใดๆ ปัญญา เป็นหลักการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ รู้จักสิ่งทั้งหลายตามที่เป็น และสามารถแยกแยะวิเคราะห์สืบหาสาเหตุของสิ่งทั้งหลายได้ชัดเจน ไตรสิกขาจึงเป็นกระบวนการพัฒนาแบบบูรณาการ

8.1.3 ไตรสิกขา คือ หลักการพัฒนาชีวิตเพื่อให้ประสบความสำเร็จเป็นคนสมบูรณ์แบบตามแนวพุทธ ไตรสิกขา จึงจัดอยู่ใน มรรค(ธรรมที่ควรเจริญ) คือ ควรทำให้เกิดมีขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือพัฒนาชีวิต ไตรสิกขา แปลว่า สิกขา 3

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ผลการวิจัยการสร้างหลักสูตรสำหรับปรับพุทธศักรรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้หลักไตรสิกขาของพระพุทธศาสนาจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้
1)ศีลสิกขาต้องศึกษาในเรื่องศีล อันได้แก่ เจตนาที่จะงดเว้นไม่ละเมิดข้อห้ามด้านกาย ด้านวาจา ให้รักษา

ความเป็นปกติของความเป็นมนุษย์ผู้ซึ่งมีใจสูงหรืออาจกล่าวได้ว่าในด้านนี้เป็นการพัฒนาในเรื่องของพฤติกรรม โดยมีส่วนสำคัญที่ควรเน้นพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพหรือโลกแห่งวัตถุ หรืออาจกล่าวว่าเป็นการรู้จักใช้อินทรีย์ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ในการรับรู้โดยไม่เกิดผลเสียหรือเกิดโทษ 2)จิตศึกษา เป็นเรื่องการเรียนรู้เรื่องจิต ให้เข้าใจธรรมชาติของจิต การทำงานของจิต รู้วิธีการพัฒนาจิต เพื่อให้สงบตั้งมั่น เป็นสมาธิพร้อมที่จะทำกิจหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านการพัฒนาจิต หรือที่เรียกว่าสมาธิ 3)ปัญญาศึกษา เป็นเรื่องพัฒนาด้านปัญญา ในการพัฒนาด้านปัญญานี้ จะมีการพัฒนาอยู่หลายระดับ เช่นความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ได้ยินได้ฟังมา หรือที่เล่าเรียนมาและรับการถ่ายทอดศิลปะวิทยาการ ตลอดจนข้อมูลข่าวสารต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพการรับรู้ประสบการณ์ และเรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างถูกต้องตามเป็นจริง ไม่บิดเบือน หรืออคติด้วยความรัก ความซิง และเพราะความกลัว

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม

8.3.2 ควรมีการนำผลการวิจัยการสร้างหลักสูตรสำหรับปรับพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้หลักไตรสิกขานำไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนและสถาบันอื่นๆ บ้าง

8.3.3 ควรศึกษาปัญหาการขาดแคลนนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา แล้วนำมาเปรียบเทียบ

9. เอกสารอ้างอิง

ขวลิต ชูกำแพง. (2551). *การพัฒนาหลักสูตร*. มหาสารคาม : ทีคิวพี จำกัด.

บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2551). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กทม. : ประสานการพิมพ์.

ประสาธ เนืองเฉลิม. (2554). *วิจัยการเรียนการสอน*. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์.

พระครูสมุห์พิชัญ เสนามนตรี. (2561). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนวิถิพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พระนฤพล โถวสกุล. (2548). *ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มที่มีต่อการปรับตัวของสามเณรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

พระมหาสมชาย ศรีเลิศ. (2544). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของสามเณรชาวเขาศึกษาเฉพาะ
กรณีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิชัย ธรรมเจริญ. (2541). **คู่มือปฏิบัติการงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา**. กรุงเทพมหานคร :
โอเดียนสโตร์.

สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). **แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตรยุคปฏิรูปการศึกษาไทย**. เชียงใหม่ :
The Knowledge Centre.

สุนน อมรวิวัฒน์. (2530). **การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.

10. คำขอบคุณ

รายงานการวิจัยเรื่อง การสร้างหลักสูตรสำหรับปรับพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยใช้หลักไตรสิกขาของพระพุทธศาสนา ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย
จากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สกสว.) และสถาบันวิจัยญาณสังวร
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์ช่วยเหลือจากท่าน พระมหาทองเชิด
กตปุญญโญ, ผศ.ดร. และ ดร.สุพจน์ เขียวรุฒิ ให้คำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไขงานวิจัยด้วยความอนุเคราะห์
จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ปรึกษาโครงการวิจัย ที่ให้คำปรึกษาและ
ข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งทำให้งานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์แก่บุคลากรทางการศึกษาและ
ผู้สนใจทั่วไป ตลอดจนจะเป็นประโยชน์ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ต่อไป